

7.

Joutsenlaulu.

Kirjoittanut

Georges Ohnet.

Suomentanut

Emil Forsgren.

PORISSA.

ADOLF ALLARDT.

Kaleksiva sukulaisiin otettiin loppupäiviksi
 perheeseen omistajansa joukko. Hän istui kah-
 den illässä. Sekä niillä Järvelässä että yhäillä
 säteriällä on nyt kummissakin Firmi Freihoitz.

Mutta ainastaan yksi Sandra!

Joka elää, löytää useamman.

Mutta meistä leijainta!

JOUSTENIÄ

Kirjoittanut

Georges Ohnet.

suomentanut

Emmi Sopanen.

Porissa,

Axel Bergbom'in kirjapainossa, 1888.

I.

Dieppen kaupungintalon kello löi kymmenen kun Aguadokadun varrella olevan mitä komeimman talon puutarhanportti aukeni ja siitä astui nuori miss *), pitkä, kaunis, vaaleanverinen, jonka kukoistavissa kasvoissa loistivat kirkkaansiniset silmät; puettuna oli hän kauniisen merimiespukuun, ankkuri kauluksessa ja kultakalunat hihansuissa. Hänen jälessään tuli arvokas vanhanpuoleinen nainen mustassa silkissä, päässään korkeakupuinen olkihattu, kädessään kaksi auringonvarjoa ja merikiikari. Nuori miss henki raitista, suolansekaista ilmaa, painoi kävellessään reippaasti kiiltokenkäinsä matalia korkoja ja lausui:

— Kaunis ilma! Harriet!

Vanhanpuoleinen arvokas nainen, joka silminnähtävästi oli kotiopettaja, nyökkäsi päätään, päästi jonkinlaisen myöntävän äännähdyksen, kosketti oppilaasensa terävällä kyynärpäällään ja ohjasi kulun satamaan.

Tyynenä oli meri, värähdellen harmaana, kuuleana, opaalin lauhkeasti keltaisen-värisenä, aurinko hajoitti pienet keveät pilvet, joita kokoon-tui kirkkaalle taivaalle, raitis, ulapalta tuleva tuu-

*) tyttö.

lenleyhkä sai tamariskein hienot oksat taipumaan ja hotellin suuren portin liput liehumaan.

Ruohokentällä, jota auringonpaahde oli polttanut ja kylpyvieraat polkeneet, ja joka oli keltävä kuin vanha olkimatto, koirakauppiaat kävellyttivät koppeleissa susi-, mäyrä- ja lintukoiriaan. Nuoret naiset trikooliiveissä ja herrat vaaleissa kesäpuvuissa pelasivat lavn-tennis peliä, kun valkoveriset pienet tytöt taas paljassäärisinä lasivat liehuilemaan paperileijoja yökköjen muotoisina pitkäin nauhain päässä. Vähäiset kiskovaunut, jotka kulkivat kasinon ja rautatien välillä, tulivat nukkuvan hevosen vetäminä. Ja kimakasti huutaen tarjoilivat Polletin*) katupojat kilpa-ajohjelmia ohikulkeville.

Molemmat kävelevät naiset, jotka kulkivat rivakkaasti, olivat saapuneet Royal hotellin kohdalle, kun pitkä nuori mies, joka sieltä tuli miettiväisenä pää alespäin, oli vähällä työntäytyä heitä vastaan. Hän kohotti kätensä hattunsa reunaan, pyysi anteeksi hiukan ulkomaalaiselta kuuluvalla murteella, ja vetääntyi seinään päin. Nuoren missin huudahdus sai hänet katsomaan ylös, vahva puna peitti hänen vaaleat kasvonsa, hänen mustat silmänsä säkenöivät, hän löi kätensä yhteen ja huudahti iloisen hämmästyksen äänellä:

— Daisy! Tekö se tosiaankin olette?

— Stenio! . . . huusi nuori miss suurella mielenliikutuksella. Sitten kävi hän tutusti ja samalla

---

*) Pollet on Dieppen esikaupunki.

kertaa kärkevästi vieraan käsivarteen ja lausui innokkaasti ja uteliaasti:

— Kaikkein ensiksi on teidän puhuminen minun sisarestani. Missä olette hänestä eronneet? Kuinka hän voi? Mutta olenpa minä ajattelematon — te olette Dieppessä, siis hänkin on täällä! Stenio, ystäväni, voi, sanokaa minulle, missä on Maud? Viekää minut kohta hänen luoksensa. Minä niin hartaasti haluan saada häntä taas sy-leillä! . . .

— Daisy! Rakas lapsi! sopersi Stenio.

Hänen korkea otsansa, jota lyhyt mustakihairainen tukka ympäröi, musteni kuin meri, jonka yli vihuri kiittää, kyyneleet täyttivät silmät ja hänen äänensä vapisi.

Arvokas nainen korkeakupuisessa hatussa, joka alussa oli aivan kuin kivettynyt hämmästyksestä, tointui nyt ja ryhtyi asiaan:

— Rakas ystäväni, minä pyydän . . . sanoi hän ja asettui vakavasti oppilaansa ja nuoren miehen väliin. Tiedättehän te, mitä isänne on käsenyt. Jos hän tietäisi että minun läsnä ollessani . . . tällainen keskustelu . . . Ah! onhan se ihan mahdotonta! Ajatelkaahan toki, rakkaani! . . . Jollette te ymmärrä noudattaa varoitustani, täytyy teidän, hyvä herra, käsittää . . .

Hengityksen puute sai hänet lopettamaan hajanaisen puheensa, ja siinä hän seisoi kahden nuoren edessä kasvot tulipunaisina, silmät seljälään ja mielen liikutuksessa, joka samalla oli liikuttava ja naurattava. Silloin Daisy rypisti

hienoja kulmakarvojaan, ja hänen suunpielensä liikkuivat uhkaavasti:

— Hyvä Harriet, kuulkaa nyt mitä sanon. Te tiedätte että minä olen tottelevainen tavallisissa oloissa ja että minä pidän teistä! . . . Mutta nyt, huomатkaa Harriet, nyt on asia niin vakava. Ymmärrätte että on kysymys sisarestani, Maud sisarestani. . . Voi Harriet, saatatteko pakottaa minua pitempiin puheihin tällaisesta asiasta!

Ankara itku esti häntä enempää puhumasta. Joukko huvimatkailijoita, jotka vaunuissa menivät nauttimaan aamiaista Pourvilleen, katseli hämmästyksellä tätä vanhaa naista, jolle viehättävä tyttö itkein puhui korkeakasvuisen, nuoren ja kalpean miehen läsnä ollessa. Opettajatar puisti harmaata päätään, sanaakaan sanomatta, vanhan muulin itsepintaisuudella. Kuitenkin mutisi hän:

— Mutta milordin tahto? . . .

— Ja Daisyn rukoukset sitten! vastasi Daisy innokkaasti. Harriet, teidän on valitseminen isäni ja minun välillä! . . . Te olette usein minulle sanoneet, ettette millään ehdoilla tahdo minusta luopua ja että, kun minä joudun naimisiin, te toivotte jääväne minun luokseni hoitamaan pieniä lapsiani . . . No niin Harriet! jollette te tänään laimin lyö kaikkia velvollisuuksianne tehdäkseen minun mieleni mukaan . . . oi! niin tulee mieleni niin hirveän pahaksi . . . kaikki välillämme on silloin loppunut! . . .

— Daisy! nyyhkytti opettajatar, joka myöskin alkoi itkeä . . . Oi Daisy! teenhän minä kaikki

rakkaudesta teihin, rakas lapseni . . . vaikka henkenikin menisi . . . Mutta asia kun on niin ankarasti kielletty! . . . Mitä sanoisi lordi, jos hän saisi tietää? . . .

— Minä siitä puhun hänen kanssansa . . . Menkäämme, se on päätetty, Harriet. Minä rakastan teitä, hyvä vanha ystäväni! . . .

Ja punaisilla huulillaan hän suuteli opettajattaren kuumettuneita kasvoja.

— Minä en koskaan, en koskaan unhota, mitä te nyt minun hyväkseni teette . . . Eikä Stenio Marackzy, lankoni, myöskään koskaan sitä unhota, siitä olen varma! . . .

Vieras painoi miettiväiset kasvonsa vakavasti alespäin, kääntyi Daisyyn päin ja lausui:

— Te tahdotte nähdä sisartanne? . . . Oi! ette näe häntä samallaisena kuin ennen . . . Suuresti hän on muuttunut, Maud parka, sairas hän on kovin! . . .

Pieni miss loi lankoonsa hätääntyneen katseen ja kysyi:

— Onko hän vaarallisesti sairas?

— On, Daisy, on vaarallisesti.

Daisyilta pääsi puoleksi tukahdutettu huudahdus.

Ja Harrietin seuraamina, joka näytti aivan kuin kuolemaan kulkevalta, molemmat nuoret astuivat hotellin pihaan. Kun he ohjasivat kulkuansa oikeanpuolista sivusrakennusta kohden, kohtasivat he nuoren, erittäin hienon naisen nunnan seurassa, joka oli puettu laupeudensisarten har-

maasen pukuun ja valkoiseen päähineeseen. Daisy käänsi nopeasti pois päänsä ja joudutti kulkuaan, kiirehtäen Steniota, aivan kuin hän olisi pelännyt tulla tunnetuksi hänen seurassaan. Mutta hänen varovaisuutensa oli turha. Ja hän kuuli kuinka hänen takanaan nuori nainen lausui suurimmalla hämmästyksellä:

— Mutta katsokaahan! Miss Mellivan ja Marackzy! . . .

Äkillinen levottomuus vallitsi Daisyn sydämen. Mutta hänen mielenliikutuksensa oli niin voimakas, ettei hän mistään välittänyt. Stenio avasi etehisen oven ja, opettajattarensa seuraamana, nuori miss astui sisään.

Nunna oli seisahdunut ja seurasi vierasta silmillään. Hän nosti silmänsä taivaasen päin ja sanoi:

— Jos herra Marackzy tahtoisi panna nimensä konserttimme ohjelmaan, mikä erinomainen onni orvoille merimiestemme lapsille! . . .

— Te tiedätte siis, sisär Elisabeth, mikä mies Marackzy on?

— Hänen nimensä, onhan se yhtä maailman kuulu kuin Lisztin ja Rubinsteinin? . . .

— On kyllä, mutta, ikävä meille, hän ei enää tahdo julkisesti esiintyä siitä saakka kuin hänen rouvansa on niin kipeä. Viimeksi hän Viennissä kieltäytyi soittamasta keisarille, jota hän kuitenkin mitä hartaimmin kunnioittaa, sillä Fransosef on hänen ensimmäinen suojelijansa. . .

— Mitä hän on hallitsijalta kieltänyt, eikö hän sitä suostuisi tekemään köyhäin lasten hyväksi?

— Yksi ainoa henkilö kenties saisi hänen niin tekemään, juuri Daisy Mellivan. Oi! se olisi suurenmoista! Saisi ottaa 40 frankkia *) piletistä, ja kuitenkin tulisi sali täyteen. Tulot tekisivät varmaankin 30,000 frankkia!

Sisär Elisabeth laski innostuneena kätensä ristiin rintansa päälle, ja hänen huulensa liikkuvat kuin rukoilevan.

II.

Stenio Marackzy on epäilemättä ihmeteltävin taiteilija, joka koskaan on saanut viulun puun värjäjänsä. Haaveksija Paganinin tavoin, on häninnoitsevina aikoinaan tehnyt ihmetemppeja käyrällänsä. Mutta suuri taiteilija ei kuitenkaan ole voittanut mainettaan yhtä kieltä soittamalla. Jos hänellä on jumalaiset sormet toimeenpanijoina, on hänellä myös tulinen mielikuviutus luovana taiteilijana. Hänen hetkellinen luomiskykynsä on samalla kertaa ihmeteltävän voimakas ja verrattoman viehättävä. Vuoroitellen synnyttää hänen tenhokäyränsä, merkillisen vastakkaisesti, säveleitä, jotka loihdivat esille milloin Tonavan läpivir-

*) markkaa.

taamat äärettömät tansangot talvisessa raskasmielisydessä, milloin maalaisjuhlain riemu isat ilot, joissa vaaleatukkaiset tytöt tanssivat hempeätä ezardas-tanssia sulhaistensa kanssa, ja vihdoin marsien sotaisan temmelyn, jossa kajahtavat rumpujen räikähdykset, tykkien jyskeet ja miekkain heleä helkkynä. Surullisen, iloisen, sankarimaisen Unkarin koko sielu laulaa Marackzyn viulussa.

Siinä syy minkätähden hän omassa maassaan on yhtä suosittu kuin Kossuth, ja minkä tähden hän Euroopassa on innostuttanut kaikki, joilla on ollut onni kuulla häntä.

Pesthin hovikapellimestarin poikana ei hän ole miehistynyt vapaudessa villien mustalaisten tavoin, jotka kuljeskelevat Tonavan laaksoissa. Hän on saanut erittäin huolellisen opetuksen soitannossa, ja hänen sivistyksensä on muutoinkin hyvä. Saavutettuaan Keisarin ja Kuninkaan huomion eräänä päivänä kun hän soitti isänsä säveltämän viulosoolon, pääsi hän Vieniin soittamaan hovin konserteissa, ja herätti heti tavatonta huomiota. Koko talven oli hänen menestyksensä tavaton ja viehätti hän naisia yhtä paljon kauneudellaan kuin taidollaan. Hän oli kaksikymmenvuotias, käytöksensä maailman-miehen, katsantonsa mieltävä, silmänsä mustat, loistavat ja lempeät, joista Itämaan koko hehku säihkyi.

Vienin ihanat, vaaleanveriset naiset olivat hurjasti rakastuneet tähän kauniiseen, yön mustaan nuorukaiseen. Steniosta tuli Itävallan yl-

häisön lempilapsi, ja onnensa taakkaa hän kantoi uskomattoman keveästi. Ei hetkeäkään hänessä näkynyt nousukasta. Ilman näkyväistä vaivaa osotautui hän ylhäisimpäin vertaiseksi ja arkkiherttuain arvoiseksi Hän tuhlassi rahaa yhtä helposti kuin hän sitä ansaitsi. Koskaan ei onneton apua saamatta mennyt hänen luotaan. Mutta kun raharuhtinas pyysi häntä soittamaan illanviettoihinsa, vaati hän siitä äärettömät palkkiot.

Päästyänsä kuuluisaksi kotimaassaan, mikä on harvinaista, ryhtyi Stenio valloittamaan Eurooppaa, ja saapui Ranskaan, jossa suuret taiteilijat, vuoron perään, käyvät taitonsa kiirastulens ankaran tuomarin edessä, jonka nimi on Pariisin yleisö. Haaveksivaiset ja arkahermoiset pariisilaiset, jotka ovat nopeat innostumaan ja ylönkatsomaan, mutta myöskin heti ja vastustamattoman todellisesti huomaavat milloin heidän edesänsä on todellinen taiteilijaluonne, pariisilaiset, he tulivat Marackzyn soitosta hurjasti innostuneiksi.

Kun hän ensi kerran Talvisirkuksessa, Plantén säestäessä pianolla, soitti ihmeteltävän Honvedmarssinssa, syntyi sen päätyttyä kertomaton minuutti, jolloin koko yleisö nousi paikoiltaan, huusi, polki jalkojaan ja löi käsiään aivan kuin hulluna. Unkarilaisen taiteilijan menestys oli äkkinäinen ja kaikki murtava. Muutamat sanomalehdet, kykenemättömän lymyapaikat, joiden tunnussana on kateus, koettivat tosin tehdä muutamia myrkyllisiä hyökkäyksiä. Mutta Stenion asema oli liian korkea

jotta nuolet näistä likaisista lymypaikoista olisivat voineet häneen sattua. Ilkiöiden myrkky ei saastuttanut ainoatakaan kukkaa hänen voitonsippelessään. Hän kulki kulkuansa voitollisena ja onnellisena.

Kymmenen vuotta hän nuorena, kauniina, rikkaana, kunnioitettuna vaelsi Euroopassa suosion osotusten hurmaavassa paukkinassa, kylvään tiellään säveleitä kuni helmiä ja tehden impressaariot ja kustantajat rikkaiksi. Joka vuosi, heinäkuun ajoissa, hän kuitenkin katosi eikä sitten lokakuuhun saakka kuultu hänen viulunsa jumalaista ääntä. Tähdennennon tavoin, jolla on perässensä loistava valonsäde ja joka yhtäkkiä syöksyy yön syvyyteen, suuri taiteilijakin, kesken loistavaa voitontulkuaan, katosi eikä kukaan tietänyt mihin hän joutui.

Ja kun sanomalehdet vaivasivat itseään kertomalla hänestä ja hänen luullusta olopaikastaan, oleskeli Stenio lähellä Pesthiä pienessä talossa, jonka hän oli ostanut isällensä, lepäsi vaivoistaan ja tuli uudestaan lapseksi vanhan kapellimestarin luona. Ei mitään hetken tuotteita, ei mitään unelmia käännettyä käyrän väririkkaalle kielelle: ainoastaan suurten mestarein vahvistavaa ja vakavaa tutkimista. Marackzy, joka kuuliaisesti noudatti isänsä ohjauksia, vietti iltansa tulkitsemalla Mozartia, Beethovenia ja Weberiä, virkistään siten tulista sieluansa ihanteisen luomiskyvyn puhtaissa lähteissä.

Ja liikuttavaa oli nähdä kuinka tämä erinomainen taiteilija, jota vanha isä kohteli kuin koulu-poikaa, kärsivällisesti alkoi uudestaan jonkun kohdan, jonka esitys vanhuksen mielestä oli ollut epätäydellinen, ja talon vanhoille huonekaluille, ikkunain ruusuille, puutarhan linnuille esitti taivaallista soittoa, jota innostunut yleisö olisi kuunnellut polvillaan. Sittemmin, syksyn tullen, hän ilmestyi Vieniin ja alkoi taiteilijakulkunsa kautta Euroopan.

Rikkaana kunnianosotuksista, kunniasta ja kullasta oli hän tullut kolmenkymmenen ikäiseksi ilman että koskaan katumus tahi tuska oli synkistytännyt hänen otsaansa. Silloin myöntyi hän kuuluisan impressaarion Burnstettin kehoituksesta matkustamaan yli valtameren ja soittamaan Ameriikassa.

Kuitenkin oli hän lausunut toivovansa saada ennen matkaansa oleskella muutaman viikon Englannissa. Walesin prinssi, joka aina oli ollut hänen innokas ihailijansa, oli kutsunut häntä metsästämään Skotlannissa. Mutta ensi sijassa halusi prinssi tarjota kuningattarelle, joka ei koskaan ollut kuullut Maraekzyä, tilaisuuden tutustua tähän verrattomaan taiteilijaan.

Juhla tapahtui Vindsorissa. Varsin harvoja kutsumuskirjeitä oli jaettu ja tyhmyyksiä oli tehty, jotta vaan oli päästy valittujen joukkoon. Kun Stenio astui saliin viulu kädessä, häiritsi hiljaisuuden kuningattaren ympärille asettuneiden naisten suloinen, viehättävä, siivekäs kuiske, ja sai

soittajan vapisemaan ilon hurmauksesta. Hän hymyili ja silmiänsä kohottamatta hän veti kerran käyrällään, ilmoittaakseen säestäjälleen että hän oli valmis, ja alkoi.

Hän soitti kaihomielisen unelman, joka kertoi kärsivän, kuolemaan valmiin sielun valitukset ja jolle hän oli antanut nimen: Joutsenlaulu. Hänen lumoavat sormensa loihdivat esiin milloin onnellisen entisyyden muistoja, iloisia ja loistavia juhlia, milloin surullisen nykyisyyden haikeaa todellisuutta. Se ei ollut enää viulu, joka soi, se oli särjetty sydän itse, joka henki viimeisen valituksensa yhdessä viimeisen huokauksensa kanssa.

Silmät tapansa mukaan alespäin käännettyinä, unhottaen ympäristönsä, ja kokonaan esittämänsä kappaleen valtaamana, soitti Stenio viimeiset säveleet, puhtaat kuni taivaasen palaavan enkelin hengähdys, kun kuuluva nyyhkytys keskeytti lumotun kuulijakunnan hiljaisuuden ja sai hänen nostamaan ylös silmänsä.

Hän antoi katseensa kulkea valosta, kauniista puvuista ja kukista loistavan salin yli, ja pari askelta itsestään, ensimmäisellä rivillä, huomasi hän nuoren tytön, kasvot mielenliikutuksen valtaamina ja posket kyyneltulvissa. Hän istui liikkumaton, kädet ristissä, aivan kuin rukoileva. Häneltä oli maailma jo kadonnut. Ylevän soittoniekan tenhovoima oli kohottanut hänet ikuisen runollisuuden pyhille seuduille. Taivaalliset äänivirrat sivelivät hänen korviansa, sanomattoman suloinen tunne täytti hänen sielunsa ja hän

toivoi saavansa aina kuunnella tätä jumalaista soittoa.

Soitto taukosi yht'äkkiä, huumaavia käten taputuksia kuului ja ylt'ympäri nuorta tyttöä syntyi liikettä: koko seurue nousi paikoiltaan, huolimatta laisinkaan hovietiketistä, toivottamaan onnea Steniolle. Nuori tyttö tunsu että joku keveästi kosketti häneen kyynärpäällään, ja hän kuuli lempeän äänen kuiskaavan:

— Maud! Kuulehan, Maud?

Hän räpytti silmiänsä aivan kuin unesta heräävä, huokasi, hymyili sisarelleen, joka jo melkein levottomana nojautui häntä vastaan, ja lausui:

— Oi, Daisy! kuinka kaukana minä olin!...

Ja hän saattoi silloin nähdä soittajan seisovan herttuatarten keskellä ja kuuntelevan näiden kiitoksia arvokkaalla vakavuudella. Lyhyen keskustelun jälkeen hän näki hänen tulevan sinne päin, jossa hän oli, prinssin itsensä saattamana. Stenio kumarsi hänelle, samalla kuin hänen kunninkaallinen suojelijansa lausui:

— Miss Mellivan, ystäväni herra Marackzy, joka on pyytänyt saada kunnian tulla teille esitellyksi . . .

Maud lausui muutamia hajanaisia sanoja. Hänestä tuntui aivan kuin jonkinlainen kärsimätön kuumuus olisi polttanut hänen rintaansa. Kun hän oli saanut itsensä hillityksi, oli prinssi poistunut, ja soittaja valmistautui soittamaan uutta kappaletta. Ja tenhokäyrän vaikutuksesta joutui nuori tyttö jälleen samaan hurmauksen tilaan ja ilta kului hänestä suloisena unelmana.

Marackzy, jonka piti viipyä Lontoossa vaan muutamia päiviä, jäikin sinne useiksi viikoiksi. Ameriikan sanomalehdet kertoivat että tuo niin hartaasti odotettu konserttimatka oli siirretty tuonemmaksi. Mutta selväksi kävi kohta, ettei siitä tulisi mitään.

Voittamaton lumousvoima pidätti Steniota Englannissa. Hän kieltäytyi antamasta konsertteja, hän tahtoi aivan kuin saada unhotuksiin että hän oli soittoniekka ammatiltaan. Hän seurusteli paljon ylhäisten kanssa, pelasi, tanssi, metsästi ja eli kaikin puolin ylhäisen miehen tavoin. Ainoastaan hartaimmista pyynnöistä taipui hän soittamaan tutuimmissakin seuroissa. Ja ainoastaan naisten pyyntöihin hän myöntyi. Miss Mellivanilla oli erityinen etuoikeus voittaa Stenion vastustus. Sana häneltä oli käsky Steniolle. Silloin otti hän ensimmäisen viulun, joka hänen käteensä sattui, soitti innokkaasti kiihkeimpiä sävellyksiään aivan kuin jos hän olisi tahtonut vuodattaa ne hienonalemmejuomana nuoren tytön sydämmeeseen. Ja todellakin, lumouskeino auttoi, ja Maud seurasi unelmain siivillä merkillistä loihtijaa, mihin tämä vaan tahtoi.

Markkiisi Mellivan-Grey, varsin arvokas henkilö, meriministeristön ensimmäinen sihteeri, oli ollut erittäin kohtelias kuuluisalle unkarilaiselle. Kevään lopulla oli lordi Mellivan kehoittanut häntä viettämään muutamia päiviä hänen luonaan Irlannissa. Jalo lordi tahtoi saada Irlannin ylhäisön tutustumaan Marackzyyn, ja tämä suojelijan toimi tyydytti hänen itserakkauttaan.

Jouduttuansa leskeksi, kun hänen tyttärensä vielä olivat varsin pienet, oli hän uskonut ne vanhan, naimattoman ja varsin tunnokkaan puritani opettajattaren huostaan. Hän luuli siten tehneensä tehtävänsä ja eli huoletonna. Hän ei ollenkaan aavistanut kuinka suuresti Stenio oli vaikuttanut Maudiin. Ei kertaakaan hän ollut huomannut kuinka tulisesti nuoren tytön silmät olivat kiinnitettyinä suureen taiteilijaan.

Täynnä sukuylpeyttä, ei hän olisi sallinut että hänen nimeään kantava nuori tyttö koskaan olisi alentunut tämän nerokkaan kansanlapsen omaksi. Häntä kyllä voisi kuunnella, nauttia hänen soitostaan, onnitella häntä — mutta siinä kaikki. Lordi Mellivanin käytöksessä oli jotakin korkean herran tyytyväisyyttä kunnolliseen palvelijaan. Mutta kohdella häntä vertaisenaan, rakastaa häntä? Se olisi alennus, jota hänen vanha, etuluuloja täynnä oleva päänsä ei voinut käsittää.

Dunloe nimisellä maatilallaan aivan lähellä Dublinia oli hän useita päiviä odottanut Marackzyä. Taiteilija viipyi viipymistään. Näytti siltä aivan kuin hän olisi pelännyt kohdata lordi Mellivania. Eräänä aamuna kuitenkin hän saapui, ilmoitettuaan sitä ennen sähkösanomalla tulonsa hetken.

Tuskin olivat vaunut, jotka oli lähetetty Marackzyä noutamaan, tulleet sisään isosta portista, kun Maud läksi salista ja meni huoneesensa kalmankalpeana. Lordi Mellivan seisoi käytävällä ottamassa vierasta vastaan ja ojensi hänelle kä-

tensä, mutta Stenio kumartui kunnioittavasti, siihen tarttumatta, ja sanoi vakavalla äänellä:

— Herra markiisi, ennen kuin sallin teidän lausua minut tervetulleeksi, pyydän muutaman hetken keskustelua. Kun olette kuulleet mitä minulla on sanottava, tiedän minä, voinko jäädä vieraaksenne vai onko minun lähteminen pois.

Hämmästynyt lordi Mellivan katseli Marackzyä tarkkaan ja huomasi ettei hän ollut matkavaatteissa, mutta juhlallisessa seurustelupuvussa. Vaunuissa, joissa hän oli tullut, ei ollut matkatavaroita; näytti aivan kuin hän olisi aavistanut, ettei hän tulisi kauan viipymään. Markkiisi pyysi hämillään soittajaa astumaan sisään. Ja, sanaa sanomatta, he astuivat saliin. Puhelu kesti neljänestunnin, jonka jälkeen ovi jälleen avautui. Marackzy astui ulos, lordi Mellivan seurasi. Kynnyksellä Stenio teki rukoilevan liikkeen, johon ylhäinen herra vastasi vaan ylenkatseellisella hymyllä. Taiteilijalta pääsi puoleksi tukahtunut huudahdus, ja kun markiisi, enempää välittämättä hänen läsnäolostaan, oli mennyt linnaansa, loi hän kuumeentapaisen katseen ympärilleen. Samassa nousi verho eräässä ensi kerroksen ikkunassa. Valkotukkainen pää näyttäytyi, Marackzy heitti epätoivoiset jäähyväiset, ja kasvot surusta epätoivoisina, heittäytyi hän vaunuihin.

Muutamia päiviä oli miss Maud huoneistansa lähtemättä. Häntä sanottiin sairaaksi. Sitten min saapui lordi Mellivan uudestaan Englantiin seurassaan ainoastaan nuorempi tyttärensä. Huhu

levisi että markkiisin vanhin tytär oli sairastunut näivetyystautiin ja että lääkärit eivät voineet toivoa hänen paranevan, jollei hän levossa ja rauhassa hengittänyt Irlannin ilmaa. Se syvä surumielisyyys, jonka vallassa lordi Mellivan aina oli, näytti varmasti todistavan tämän huhun oikeaksi. Asian tietävät henkilöt väittivät kuitenkin nähneensä Maudin yhdessä Marackzyn kanssa Saksanmaalla. Tästä huhusta tuli vihdoinkin niin suurenmoinen juorupuhe, että lordi Mellivanin sukulaiset ja ystävät tulivat levottomiksi ja päättivät hänelle ilmoittaa asiasta. Hän kuunteli heitä kasvot jääkylminä; sitten hän vastasi synkällä äänellä ja aivan kuin hänen olisi ollut vaikea puhua:

— Minä tahdon puhua kaussanne tyttärestäni Maudista, mutta se on viimeinen kerta. Totta on että hän on lähtenyt kotoaan seuratakseen Marackzyä. He ovat vihityttäneet itsensä Cowesissa ennen lähtönsä Englannista. Maud on hänen laillinen vaimonsa. Ollessamme Irlannissa, taiteilija oli niin rohkea että pyysi minulta tyttäreni kättä . . . Vastaukseksi käskin häneä heti lähtemään pois. . . Silloin selitti hän minulle että minun tyttäreni rakasti häntä ja että hän oli tehnyt pyyntönsä hänen suostumuksellaan. Hän lisäsi että hän oli rikas, kunnioitettu, ja rukoili etten tekisi järkähtämätöntä päätöstä. Hän matkusti. Sitten oli minun kestettävä Maudin rukoukset ja itkut. Hän oli epätoivossa . . . Tuo kurja oli hänet kokonaan lumonnut. Päiväkaudet oli hän

puhumatta, melkein syömättä, silmät ja korvat tähystellen, aivan kuin jos hän olisi kuunnellut jotakin kaukaista soittoa. Minä koetin kaikin keinoin huvittaa häntä vaan mikään ei onnistunut. Käytin hyväkseni hänen ylpeyttään. Toivoin että hän vihdoin huomaisi erotuksen hänen ja hänen rakastettunsa välillä. . . Olin antanut tyttärelleeni Daisylle ja heidän opettajattarelleen, miss Harrietille käskyn, olla hänen luotaan koskaan lähtemättä. . . Ja, kuitenkin, eräänä iltana oli hänen huoneensa tyhjä . . . Hän oli paennut, jättäen isänsä, sisarensa, sen kodin, jossa hänen äitinsä oli kuollut, unhottaen kaikki seikkailijan tähden! . . .

Lordi Mellivan oli hetken ääneti, kasvot käsiin kätkeytyinä; sitten lausui hän vihastuneena: — Siitä päivästä minä käskin ettei kukaan lausuisi tämän onnettoman nimeä minun läsnä ollessani . . . Minä en tunne herra Marackzyn vaimoa, minulla on vaan yksi tytär! Olette tahtoneet tietää totuuden: sen olen teille kertonut.

III.

Tämä tapaus joutui vähitellen unhotuksiin. Ja muutoinkin, taistelu lordi Mellivanin ja Stenion välillä ei ollut tasavoimainen. Milloinkaan soittoniekan ihmeteltävä taito ei ollut tullut selvemmin näkyviin kuin hänen naimisensa jälkeen. Olisi

voinut sanoa että hän tahtoi menestystensä voimalla saada nuorta vaimoansa unohtamaan ne murheet, joita hänen rakkautensa hänelle tuotti. Hän loi Maudin ympärille voitoista uhkuvan ilman. Hän sai kaikki etuluulot katoamaan, valloitti kaikkein myötätuntoisuuden, herätti kaikkein ihmetyksen. Hänen taiteensa lumousvoima vaikutti sen että loukatun isän katsottiin olevan väärässä ja että moitittiin hänen ankaruuttaan.

Lordi Mellivania katsottiin vähän liian vanhan aikuisen konservatiiviksi kun hän niin ylpeästi kohteli tätä nerokasta miestä, joka esiintyi ylhäisimpäin vertaisena. Keisari, hänen suojelijansa, oli nimittänyt hänet kreiviksi, mutta hän ei siitä arvonimestä välittänyt. Marackzy, ilman mitään lisäystä, oli hänen mielestään kylliksi.

Kymmenen vuotta lumosi hän Euroopan ja antoi nuorelle vaimolleen kaiken sen palkkion, jota hän oli voinut uneksia. Vastaan otettuna kaikkialla ja kaikkialle toivottuna, loisti Maud joka paikassa vaaleahkan kauneutensa viehättävällä sulolla. Hän oli Marackzyn täydennys. Ilman häntä olisi tämän suuren taiteilijan tavattomassa onnessa jotakin puuttunut. Hänen seppeleesensä lisäsi Maud ihanan kukan: rakkauden. Rikkaana, ihmeteltyinä, rakastettuna, näytti Stenio olevan maallisen onnen ilmikuva. Mutta voittovaunujen takana kulki kohtalo valmiina näyttämään ettei mikään onni maailmassa ole kestäväinen.

Vuoden kuluttua syntyi lapsi, vaaleanverinen kuin äitinsä. Ja äidinrakkauden hurmauk-

sessä Maudin surunjännökset olivat kadonneet. Muutamain kuukausien kuluessa ei hän muistanut entisyyttä ollenkaan. Hän seurasi sitä lumoavaa virtaa, joka jumaloitsemisen loistossa vei häntä juhlasta juhlaan. Se melkein jumalainen mies, joka sai hänet yhdeksi suuren maailman valtijattareksi, tuntui hänestä kauniimmalta, viehättävämmältä, rakastettavammalta kuin koskaan. Maud otti todellisesti osaa hänen taiteilijaelämäänsä. Hän nautti intohimolla Stenion kunniasta.

Kun Marackzyn taito nyt oli kypsyein, ei hän enää tahtonut tyytyä niihin suloisiin tahi oimtuisiin sävellyksiin, joita joka päivä hänen nopeat sormensa esille loivat. Hän tarkoitti korkeammalle ja tahtoi työskennellä näyttämöä varten. Vienin ooppera oli hänelle avoinna. Hän antoi siellä esittää, kohta toinen toisensa jälkeen, fantastisen balletin, Haltijattaret, ja oopperan Mathias Corvinus, jossa Unkarin isänmaanrakkaus puhui ylpeätä kieltä. Nyt ei hänen ihmettelijänsä innostuksella enää ollut rajoja ja Unkarin Chopin, joksi häntä kutsuttiin, näytti kohoavan suurimpain mestarein vertaiseksi.

Silloin Maud, miehensä tietämättä, yritti lähestyä isäänsä. Hän kirjoitti hänelle hellän ja nöyrän kirjeen, jossa hän rukoili hänen antamaan anteeksi. Hän ajatteli että menestys sovittaa paljon ja että jalo lordi kenties olisi vähemmin ankara yleisesti suurena pidetyn säveltäjän Marackzyn vaimolle, kuin verrattoman soittajan Stenion aviokumppanille. Kahdeksan päivän kuluttua sai

hän kirjeensä takasin avaamatonna. Tyttären pako oli liian ankarasti loukannut sukuyhpeätä miestä. Hän piti sanansa: ei tahtonut enää tuntea häntä.

Tämä oli katkera suru Maudille, mutta kuinka vähäinen sentään sen rinnalla, jota kohtalo hänelle valmisteli! Illalla samana päivänä, jolloin hänen kirjeensä oli avaamatonna tullut takasin, hänen pieni poikansa sairastui. Se koski ankarasti nuoren vaimon tunteikkaasen mieleen. Hänen mielestään oli vanhuksen vihan ja lapsen sairauden välillä salaperäinen yhteys. Hän joutui synkän aavistuksen valtaan ja hänessä heräsi tuska, jota hän ei uskaltanut ilmoittaa Steniolle. Viikon ajan hän hoiti pienokaista kiihkoisella hellyydellä, ei koskaan lähtenyt hänen luotaan, ja tahtoi aivan kuin vuodattaa häneen oman henkensä. Mutta turhaa oli kaikki. Rusoposket kalpenivat, silmien kirkkaus sammui, huulet, jotka siihen saakka olivat osanneet vaan hymyillä, vetäytyivät kokoon, ja hiljalleen, vienosti, kuin levolle käypä lintu, kuoli rakastettu pienokaisparka.

Hienotunteinen ja hento Maud joutui silloin kuumeentapaiseen houreesen, joka säikähdytti koko hänen ympäristöään. Hän kiljui kuin haavoitettu leijona, kirosi taivasta, uhkasi ihmisiä, huusi isäänsä ja syytti häntä siitä onnettomuudesta, joka häntä oli kohdannut. Ja sitten, yht'äkkiä, muuttui hän raskasmieliseksi ja mistään väliäpitämättömäksi.

Kokonaisia viikkoja istui hän puhumatonna tuijottavin silmin, kyönelettä vuodattamatta, ru-

kousta lausumatta. Stenio koetti epätoivossaan kaikin keinoin saada häntä pois tästä kuolettavasta horrostilasta. Hän puhui hänelle, mutta Maud ei näyttänyt häntä kuulevan. Yksin hänen loih tukäyränsäkin oli voimaton. Hän soitti, mutta ei herättänyt Maudin huomiota: hänen hellimille säveleillensä pysyi hän kylmänä ja synkänä. Ihmeteltävä taide, joka hänelle oli valloittanut nuoren naisen sydämmen, ei nyt kyennyt saattamaan häntä takaisin järkihinsä.

Hän muuttui suuresti: hänen kasvonsa laihtuivat ja hänen silmänsä painuivat sisään. Lakkaamaton ja kuiva yskä kalvoi hänen rintaansa. Stenio tuli kovin levottomaksi ja kysyi neuvoa Vienin etevimmiltä lääkäreiltä. Kaikki kehoittivat häntä viemään Maudia Italiaan. Miedomassa ilman-alassa, niin sanottiin, tulisi hän jälleen terveeksi. Kaukana siitä maasta, jossa häntä niin suuri onnettomuus oli kohdannut, hänen mielensä jälleen rauhoittuisi.

Puoli vuotta lohduttamaton Stenio vei rakastettua vaimoansa kaupungista kaupunkiin, etsien kirkasta auringon valoa, kukkain tuoksua, vienoja tuulenhengähdyksiä ja sinerviä aaltoja: kaikkea joka tekee elämän suloiseksi. Maud ei parantunut. Se oli hänen sielunsa, joka oli sairas. Ei kukaan lääkäri täällä maan päällä häntä parantaisi.

Kuitenkin, samassa määrässä kuin hänen ruumiilliset voimansa riutuivat, lisääntyivät hänen sielunsa voimat. Hän heitti pois väliäpitämättö-

myytensä ja aivan kuin hän olisi salaisesti tuntenut vaarallisen tilansa, koetti hän lohduttaa Steniota. Näytti aivan kuin jos hän olisi tahtonut tulla monin kerroin viehättävämmäksi tullakseen siten monin kerroin enemmän kaivatuksi. Hän alkoi puhella, otti tarkasti osaa siihen mitä hänen miehensä teki ja oli tekevinänsä suunnitelmia tulevaisuutta varten. Kesä oli jälleen tullut, ja hän valitti ettei hän voinut palata koti-maahansa.

— Minusta tuntuu, hän lausui, että minä siellä kohta saisin entiset voimani takasin. Millä riemulla minä taas näkisin suuret, siniset järvet ja viileät, vihannat metsät. Oi Irlanti...! Siellähän on minun sisareni... Mutta siellä on isänikin...

Hänen otsansa synkistyi ja matalalla äänellä hän lausui:

— Minä en saa sinne palata... hän on sen kieltänyt...!

Sitten lisäsi hän ja hänen äänensä värähti surullisesti:

— Mutta miten ihanaa olisikaan saada taas hengittää synnyinmaan ilmaa...! Se minut parantaisi! Oi, Stenio! Tulla terveeksi ja olla aina luonasi...! saada vielä viettää pitkät ajat kanssasi...!

Ja aivan kuin kuiskaten hampaittensa välistä hän lisäsi:

— Mutta isäni ei sitä tahdo!

Väliin kohtasi häntä tuollainen kiihkoisa, melkein tuskallinen halu saada elää. Hänen nuoruutensa ja elinvoimansa nousi taistelemaan kuolemaa vastaan. Mutta hänen sielunsa sai jälleen vallan ja sen filosoofillinen lujuus löi häneen leimansa.

Maud oli kuitenkin tahtonut nähdä sen meren, jonka laineet huuhtoivat Englannin rantoja. Hän oli sen kautta lähempänä kaivattua kotimaataan. Erottavan vesijakson yli voi hänen katseensa helposti entää ja jotakin hänestä itsestään, huokaus tahi kyynelhelmi, kenties tuulen siivillä siirtyisi kohti isänkotoa.

Siinä syy, minkätähden hän oli Dieppeen tullut.

IV.

Maud lepäsi suuressa vuoteessa, johon hänen ruumiinsa, nyt pieni kuin lapsen, kokonaan tuntui katoavan. Hänen vaalea tukkansa oli käynyt harmaaksi kuin kuihtuva kukka; mutta hienojen silmäkulmain alla, jotka pistivät esiin hänen vaalealta otsaltaan, näytti sinisten silmäin loisto vielä tummemmalta. Katseessa oli pelästynyt alistuvaisuus olentoraukan, joka tuntee kuoleman lähestyvän, voimatta puolustautua sitä vastaan. Kaksi punaista pilkkua heloitti hänen poskillaan, ja laihtuneet kädet olivat läpinäkyvät.

Avonaisesta ikkunasta virtasi vapaasti sisään puhdas ilma ja auringonvalo. Ja kuitenkin hengitti sairas raskaasti, ja aika ajoin hän oli väristysten vallassa. Hänen sisarensa oli laskenut päänsä tyynyä vasten ja nyyhkytti hiljalleen, aivan kuin jos hän olisi hävennyt heikkouttaan. Stenio seisoi vuoteen vieressä ja katseli synkällä katseella sisaruksia, jotka nyt, niin monien surujen jälkeen, olivat nähneet toisensa, ja miettien mennyttä aikaa hän vertasi Maudia siihen mikä hän oli kun hän näki hänet ensi kerran.

Daisy, terveenä, vilkkaana ja suloisena, oli kaksikymmenvuotiaaan sisarensa elävä kuva. Ja kauhistuksella sydämissään ajatteli Marackzy: „Minä olen tästä ihastuttavasta ja onnellisesta lapsesta tehnyt sen valitettavan ja surullisen olennon, joka vähitellen kuolee silmiäni edessä. Minä olen syy hänen kuolemaansa. Minun tähteni hän on luopunut kaikesta; millä olen minä voinut sen hänelle palkita? Joutavan, katoavan kunnian ja ylellisyyden nautinnolla, joka ei hänelle ollut mitään uutta. Oi! olisi vaan lapsemme elänyt! Sen hyväilyt olisivat kuivanneet kaikki kyyneleet, sen silmät olisivat saaneet hänet unohtamaan synnyinmaan taivaan, sen pieni, pyylevä, ruusuinen ruumis olisi hänelle ollut koko hänen perheensä palkkio. Mutta meidän rakkautemme oli kirottu: pieni enkeli lensi pois ja nyt äiti seuraa häntä“.

Suuren taiteilijan otsa vaipui ales, ja katkeerat kyyneleet valuivat pitkin hänen kalpeita pos-

kijaan. Sinä hän seisoj surullisissa mietteissään, pakahtunein sydämmin, murheellisena kuin kuolema. Maudin ääni sai hänet tointumaan.

— Stenio, miksi olet niin kaukana? . . . Tule tänne . . . Mutta itkethän sinä! Minkä tähden?

— Ei minkään tähden, rakkaani . . . ei minkään tähden muutoin kuin ilosta nähdessäni sisären luonasi . . .

— Suuri on se ilo, Stenio, ja sinä sen minulle hankit, lausui Maud hymyillen . . . Daisyn tultua tunnen itseni terveemmäksi . . . Oi! jos sais pitää häntä täällä luonani jonkun ajan, hän antaisi minulle takasin elämäni ja henkeni . . . Mutta ainoastaan häntä en tahtoisi nähdä . . .

Hänen äänensä tuli vakavaksi ja kasvoille lankesi varjo, kun hän lausui:

— Oi! jos isäni myöntyisi minulle anteeksi antamaan!

— Maud! huudahtivat Daisy ja Stenio yhdellä kertaa.

Mutta hän oli noussut vuoteessa istualleen ja hänen silmistään loisti palava kuume:

— Hän se on . . . se on hänen ankaruutensa, joka minut tappaa! lausui hän epätoivoisella, äkkinäisellä mielenliikutuksella. Hänen julmuutensa on ollut liian raskas taakka minulle . . . Minun sydämeni on murtunut . . . Oi! armahtakoon hän ja tulkoon! Kunhan vaan näkisin hänet! Hän voipi olla sanaakaan sanomatta, jollei hän itse tunne tarvitsevansa jotakin minulle puhua . . . Ei hänen tarvitse tulla tähän huonee-

sen . . . kävelkään kadulla, tämän ikkunan ohi, kuin vieras konsanaan. Kunhan ainoastaan saisin nähdä hänet ja se olisi oli jo minulle puoli pelastus! . . .

Nyt loppuivat hänen voimansa, hän vaipui taaksepäin kalman kalpeana, ja kauhistuneen sisärensä ja miehensä käsien kannattamana oli hän siinä liikkumaton, hengittäen vaan mitä suurimmalla vaivalla. Muutamia tuskallisia minuutteja kului. Vihdoin hän virkosi, hyväili poskellaan Daisyn kasvoja ja lausui matalalla, väsyneellä äänellä:

— Anteeksi, rakkaani, että sinua vaivaan . . . Sinä näet, kohtalo on määrännyt minun aina saatamaan tuskaa niille, joita rakastan . . . Enkö minä kuitenkaan ole paha! . . .

Näitten, enkelin lempeydellä lausuttujen sanain jälkeen laskeusi Marackzy polvilleen vuoteen viereen, ja laskien sairaan käden päälle otsansa, joka tuskasta oli nyt polttavampi kuin koskaan inspiratsioonista, hän huudahti:

— Rakas marttiira, sinä joka niin paljon olet kärsinyt valittamatta, nyt sinä alat syyttää itseäsi! Jos tässä joku on rikksellinen, niin se olen minä yksin! Minä, joka olen anastanut elämäsi, saaattaakseni sen kurjuuteen . . .

— Ei! tehdäkseni sen ihanaksi ja onnelliseksi! . . .

— Ihanaksi! Onnelliseksi! Mitä kaikesta siitä on jällellä! . . . Oi! miksi ei kuolema ole valinnut minua uhrikseen? . . . Kun ei minua enää

olisi ollut, olisi isäsi sinulle antanut anteeksi . . . Ei hän sinua kiusaa eikä rankaise . . . vaan minua! . . . Hän hyvin tietää että jokainen sinun huokauksesi murtaa sydämeni, ja sen tähden hän on leppymätön . . . Oi! rakas ja herttainen Maud, minä antaisin elämäni, hankkiakseni sinulle hetkisen iloa . . . Mitä tahdot sinä, mitä toivot? . . . Puhu, olisin niin onnellinen saadesani täyttää tahtosi!

Maud oli hetken vaiti, aivan kuin hän olisi miettinyt vastauksensa tärkeyttä, sitten lausui hän niin hiljaa että hänen miehensä enemmän arvasi kuin kuuli, seuraavat sanat:

— Ennen kuolemaani tahtoisin nähdä isäni. Marackzy kalpeni. Hän oli tarjonnut Maudille henkensä. Nyt tuntui hänestä kuin jos Maud olisi vaatinut enempää. Mutta hän ei epäillyt. Lujalla äänellä hän sanoi:

— Hyvä! Vaikka minun pitäisi tehdä mitä hyvänsä saadakseni hänet tulemaan, saat sinä jälleen nähdä hänet.

— Oi! Stenio, lausui hiljalleen Maud, kuinka hyvä sinä olet ja kuinka minä sinua rakastan!

Suuri taiteilija sai hymillyksi hänelle, sitten, kääntyen källynsä puoleen, sanoi hän:

— Rakas Daisy, tulee jo myöhäinen, teidän on meneminen lordi Mellivanin luokse . . . Älkää salatko häneltä mitään, mitä tänä iltana on tapahtunut ja kysykää häneltä tahtooko hän osottaa minulle kunnian että ottaa minut puheilleen. Olkoon tämä kohtausta hänelle kuinka vaikea ja

minulle kuinka tuskallinen tahansa, hän luullakseni sen kuitenkin huomaa välttämättömäksi ja suostuu siihen.

— Minä teen niinkuin tahdotte, sanoi nuori tyttö.

Ja vielä viimeisen kerran syleillen sisartaan hän lähti, Stenion saattamana ovelle saakka.

V.

Kanavan suuhun, lähelle sulkua ankkuroidun laivansa salongissa oli lordi Mellivan verkalleen kävellyt tunnin ajan odotellen Marackzyä. Paksu matto esti hänen askeleittensa ääntä kuulumasta. Kiilloitetusta mahonkipuusta tehdyt ja pronssi-pienoilla varustetut katon laudoitukset heijastivat keskipäivän valon. Avoinna olevasta ikkunasta virtasi huoneesen nousuveden haju. Etäältä kuului nostokoneen ritinä, jonka avulla parhaillaan purettiin tyhjäksi kivihiilillä lastattua proomia. Vanha markiisi ei nähnyt, ei kuullut eikä huomannut mitään. Hän jatkoi neljän metrin alalla levotonta kävelyään ja ajatuksissaan oli hän hyvin kaukana.

Hän oli näkevinään suuren, Grosvenor kadun varrella olevan talonsa puutarhan ja nurmikolla kaksi pientä tyttöä, jotka leikkivät iloisesti huu-dahdellen. Toinen hoiperteli pienillä jaloillaan ja koetti juosta suuremman jälessä ja huusi ho-

peanheleällä äänellään: „Maud! Maud!“ Silloin vanhempi seisahtui, meni sisarensa luo, istui leudolle nurmelle, otti hänet polvelleen ja, äitinä olevinaan, suuteli pienen olennon valkotukkaista päätä. Ja hän itse, nuori vielä ja leski tuskin kahta vuottakaan, katseli heltynein sydämin suloista näytelmää. Hän päätti elää yksinomaisesti näiden kahden rakastetun olennon hyväksi ja huolimatta lukuisista kehoituksista, olla enää naimisiin menemättä.

Niin hän oli tehnyt, ja ne kaksi lasta olivat kasvaneet häiritsemättömässä levossa, tuntematta suruja, tuntematta elämän katkeruutta. Nyt he olivat kaksi nuorta tyttöä, ja heidän isänsä, joka oli uhrannut itsensä heidän hyväksensä, saisi toteuttaa elämänsä unelman: nähdä heidät naimisissa, äiteinä vuorostansa, ja hankkia vanhoille päivillensä levon uuden perheen suloisessa keskuudessa. Millä riemulla hän silittelisikään lastenlastensa silkinhienoa tukkaa. Heidänkin hän näkisi leikkivän isiltä perityn vanhan kartanon nurmikoilla. Heillä olisi sitä paitsi oma äiti, joka levottomin katsein seuraisi heidän huimia hyppyjään. Ja kun he tulisivat täysi-ikäisiksi, pyytäisi vanha lordi kuningattarelta että peerin arvo siirrettäisiin vanhimmalle, jottei Mellivan-Greyn nimi katoaisi. Oi! kuinka vähän aikaa olivatkaan kestäneet nuo kauniit aikeet, ihanat unelmat!

Yht'äkkiä muuttui taulu, ja markkiisi näki taas Dunloen puiston edessään. Oli kesä-ilta.

Maudia ei ollut näkynyt koko päivänä, ja kun Harriet oli mennyt häntä kutsumaan päivälliselle, oli hänen huoneensa ollut tyhjä. Vanhan markiisin johtamina olivat palvelijat silloin hajonneet suuriin, pimeisiin lehtokuijiin, he huusivat metsässä, etsivät pitkin kuun valossa uinailevan pienen järven rantoja, tuskallisesti aavistaen että joku onnettomuus oli tapahtunut.

Ja onnettomuus olikin suurempi kuin oli uskallettu olettaa. Armollisen herran tytärtä ei löytynyt. Hän oli paennut sen kanssa, jota hän rakasti. Ja markiisin mieleen tulivat Stenion tummat kasvot tulisine silmineen ja inspiraationin, luomiskyvyn, kirkastama otsa.

Kuinka monta kertaa, viimeisten kolmen vuoden kuluessa, olivatkaan nuo ihmeteltävät kasvot johtuneet vanhuksen mieleen! Hänen mielestään ne irvistelivät pirullisesti, kuin pahan hengen. Oi! kuinka paljon pahaa Marackzy hänelle oli tehnyt! Ja millä tavoin hän koskaan voisi sen sovittaa? Hänen ylpeyttään oli loukattu, hänen sydämensä oli särjetty, ylhäistä miestä ja isää oli yhtä julmasti kohdeltu. Hyvin usein oli vanhus ajatellut itseksensä: joutuisipa hän minun käsiini, olisipa hän minun vallassani ja jospa sais hänä loukata ja lyödä mieleni mukaan!... Mikä kosto! Mitä keksisinkään kyllin julmaa jotta hän maksaisi kaiken mitä minä olen kärsinyt?

Mutta tätä niin hartaasti odotettua päivää ei näyttänyt tulevan. Stenio oli kunnioitettu, mahdettava, onnellinen. Hänelle onnistui kaikki. Hän

oli todellakin kohonnut sen vertaiseksi, joka häntä oli ylenkatsonut, ja tämä kunnioitettu soittaja alkoi näyttää arvoiselta vävyiltä Vilhelm valloittajan aikuisen sankarin jälkeiselle. Markkiisi vihasi häntä vaan sitä enemmän ja hänen vihaansa liittyi vielä kiukku siitä että hän oli arvostellut häntä väärin. Hän olisi tahtonut tappaa hänet sen tähden että hän oli ottanut hänen tyttärensä; sen tähden että hän oli tehnyt itsensä tyttären arvoiseksi, olisi hän tahtonut kiduttaa häntä.

Ja yhtäkkiä oli hänelle sanottu: Hän on teidän läseisyydessänne ja hän tahtoo tavata teitä. Yhdellä sanalla voitte tehdä hänet onnettomimmaksi tai antaa hänelle korkeimman lohdutuksen. Teidän vallassanne on hänen ainoa toivonsa. — Päivä, joka ei näyttänyt koskaan tulevan, oli nyt tullut: muutaman hetken kuluttua olisi Stenio saapuvilla.

Markkiisi seisautui ikkunan luo ja loi silmänsä kauas, katse synkkänä. Edempänä kanavan päässä yli laivain mastojen, taakelien ja kokkapuiden takana kohosi korkea liituranta, jonka harjulla oli Bon-Secoursin rukoushuone. Paahtava aurin-
gonvalo kuumensi kunnaan autioita syrjiä ja hopeasalama-
in tavoin kalalokit kiisivät sinervässä
ilmassa. Polletin kirkonkello alkoi soida hiljal-
leen, ja sen kaukainen ääni oli niin surullinen,
että vanhus tunsu mielensä heltyvän. Hänestä
tuntui että joku oli kuollut ja että sentähden vä-
keä kutsuttiin Herran huoneeseen ja hän ajatteli
että se huomenna voisi tapahtua hänen tyttärensä

tähden. Hän tukahdutti nyhkytyksen, sulki ikkunan ollaksensa enää mitään kuulematta, ja otsa vihasta synkkänä, hän istui siinä liikkumaton, vapisevin sydämmin, irroillaan riippuvin käsin.

Samassa hetkessä kuului askeleita välikannen käytävässä, ja perämies avasi oven. Hämärässä näkyi Marackzyn korkea vartalo epäselvästi.

Markkiisi antoi merkin, merimies kumarsi, vetäytyi syrjään, ja Maudin mies astui sisään.

Molemmat miehet seisoivat hetken silmä silmää vasten, tarkastivat toisiaan ja tahtoivat arvata toistensa surun suuruuden kasvojen muuttumisesta. Maudin isä oli nyt kalmankalpea, ja hänen verettömät huulensa olivat rypyissä. Marackzy oli laihtunut, köyristynyt ja silmä-alukset olivat siniset niistä kyynelistä, joita hän salaa oli vuodattanut. Sanaa sanomatta, antoi lordi Mellivan merkin Steniolle lähestyä, ja seisoen, ettei tarvitsisi pyytää häntä istumaan, valmistautui hän häntä kuuntelemaan. Suuri taiteilija kumarsi päätään ja hitaasti aivan kuin jos puhumisen olisi ahdistanut häntä, hän lausui:

— Kiitän teitä, lordi, että olette suostuneet ottamaan minut puheillenne. Te tiedätte jo minkä surullisen syyn tähden olen tänne tullut. Minä tulen tänne rukoilevana, ristissä käsin . . . pyytämään armoa tyttärelle.

— Teidän vaimollenne, keskeytti vanhus ankaralla äänellä.

Liikutuksesta vavisten jatkoi Stenio:

— Hänen tähtensä, jota te lapsena kutsuite Maudiksi ja jota te rakastitte...! Unohtakaa että hänellä on minun nimeni, ja muistakaa että hänellä on ollut teidän nimenne... Älkää ruvetko etsimään syitä, älkää antako järkenne puhua! Päättäköön vaan sydämmenne! Jos hän olisi terve ja voimissaan, voisitte olla ankara häntä kohtaan; mutta hän on sairas ja heikko, ja yksi ainoa kova sana murtaa hänet... Olkaa jalomielinen, älkää ajatelko kärsimiänne vääryyksiä... Nyt ei ole aika rangaista, vaan anteeksi antaa... Kuoleville osotetaan laupeutta!

— Onko hän todellakin vaarassa? kysyi vanhus tuskalla, jota hän vielä koetti salata.

— Olisinko minä muutoin täällä? lausui Stenio lyhyesti.

— Huomatkaa siis mitä olette tehneet! hudahti lordi Mellivan oltuaan hetken ääneti. Te olette varastaneet minulta tämän lapsen, valmistaaksenne hänelle kurjan kuoleman! Hän oli kaunis, iloinen ja terve, kun te hänet ryöstitte kullettaaksenne häntä retkillänne pitkin maailmaa... Ja nyt sanotte että hän on kuolemaisillaan... Voi! olin kyllin onneton ennen kun hän ei ollut luonani! On ollut kyllin vaikea riistää hänet sydämmestäni! Minkä tähden puhuitte hänestä minulle...? Antakaa minun olla...! Minä en tunne häntä... Minulla on vaan yksi tytär...! Toinen, jota minä rakastin, ei ole kuolemaisillaan... Hän on kuollut...! Ja minä olen surrut häntä kolme vuotta!

Markkiisi tukahdutti nyyhkytyksen ja pidellen kädellään valkoista päätään, näytti hän unoh-tavan Stenion läsnäolon.

— Oletteko siis leppymätön? ryhtyi Maudin mies uudestaan puhumaan... Mitä on minun sanottava liikuttaakseni teidän sydäntänne? Mitä on minun tehtävä lepyttääkseni teitä? Näettehän että olen valmis kaikkeen...!

— Kaikkeen? uudisti lordi Mellivan, ja hänen kasvonsa olivat käyneet vielä synkemmiksi. Antamaan minulle lapsenikin takaisin...?

Stenio ojensi itseänsä.

— Vaaditteko siis minun luopumaan hänestä?

— Ja te, luuletteko te että minä suostuisin jälleen näkemään häntä teidän läsnä ollessanne. Hänen pääaluksensa luo emme me molemmat sovi. Joko loukattu tahi loukkaaja. Joko hänen isänsä tahi hänen puolisonsa... Mutta mitä hyödyttää tämä keskustelu...? Eikö hän jo kerran ole meidän keskemme valinnut?

Marackzyn silmät säkenöivät.

— Lordi, mitä nyt teette, se on tunnotonta ja hirveää!

— Mikä antaa teille oikeuden arvostella minun tekojani?...!

— Kieltämykseni! Minä rakastan niin suuresti tyttärtänne että olen hänen tähtensä valmis luopumaan kaikesta. Koska olette taipumaton, mainitkaa ehtonne. Olkoot ne minkälaiset tahansa, en minä pidä niitä liian ankaroina, jos ne

vaan tuottavat viimeisen ilon sille, jonka kuolema on minunkin kuolemani.

Markkiisi kääntyi Steniota kohden ja lausui kertomattoman vihan äänellä:

— Te olette ottaneet hänet minulta elävänä, minä vaadin että annatte hänet minulle takasin kuolleena. Minä tahdon ottaa hänet pois teidän surustanne, niinkuin te olette ottaneet hänet minun ilostani. Te olette minulta ottaneet hänen suudelmansa, minä otan hänet teidän kyyneliltänne. Hänestä ei ole teille jäävä mitään. Hän on jälleen tuleva minun omakseni. Hän on lepäävä perhehaudassa äitinsä vieressä ja teidän on luvattava ett'ette koskaan laske jalkaanne Englannin maalle hiipiäkseenne hänen hautansa ympärillä.

Marackzy katsoi suoraan lordi Mellivanin silmiin.

— Ja siitä hinnasta te antaisitte hänelle anteeksi?

Vanhus, sanaa lausumatta, nyökkäsi päällään.

Maudin mies ei tuntenut edes väristystäkään, hänen kalpeat kasvonsa olivat liikkumattomat, silmänsä kyynelittä.

— Näin te siis erotatte ainaiseksi minut tästä enkelistä, jota minä niin suuresti olen rakastanut? Se harras palvelus, jota olisin osottanut rakkaalle vainajalle, on minulta oleva kielletty. Minulla ei ole oikeutta rukoilla, ei itkeä hänen luonaan, eikä kantaa hänelle kukkia. Olen jo epätoivoon saakka onneton kun hänet kadotan, ja te vielä siihen li-

säätte ikuisen eron kauhun. Te kiellätte minulta sen, mikä olisi voinut lievittää sydänsuruani. Se on sama kuin vaatia minulta henkeni. Olkoon minä annan sen teille. Mutta tulkoon uhrini kuitenkin runsaasti palkituksi. Olkaa yhtä hellä tyttärellenne kuin olette julma minulle! Olkoon jokainen kidutukseni hänelle mielihyvä, jokainen kärsimykseni ilo, ja kun kaikista hänen hymyilyistään minun on kyynel vuodatettava, kostakaa täydellisesti ja tehkää hän hyvin onnelliseksi!

Lordi Mellivan ei näyttänyt kuulleen Stenion sanoja. Taipumatonna kulki hän päämaaliensa kohden. Maudin täytyi kuolla, jotta hänen kostonsa kohtaisi Marackzyä. Ken tietää mitä hän olisi vastannut, jos hänen olisi annettu valita tyttärensä kuolema tai kostonsa täyttäminen? Mikä kauhea taistelu silloin olisi syntynytkään hänen vihansa ja hellyytensä välillä?

Mutta Maud oli menetetty: rankaiseminen oli vaan jälellä. Vanhan lordin viha ja hellyys voi yhdistyä sitä vastaan, joka oli onnettomuuden syy, ja murtaa hänet armotta.

Markkiisi kääntyi äkkiä Stenioon päin, aivan kuin hän olisi tahtonut kysyä, oliko hänellä jotakin vielä sanottava. Soittaja seiso i liikumatonna, synkkänä. Silloin, käyden ovea kohti, lordi aukasi sen.

— Minun mielestäni voitte nyt lähteä, hän sanoi. Tunnin kuluttua olen tyttäreni luona. Mutta

kun en tahdo asua samassa kaupungissa kuin te, ilmoitan teille että matkustan tänä iltana Englantiin.

Marackzy kumarsi sanaa sanomatta ja läksi. Markkiisi kuuli hänen askeleensa käytävässä, sitten yläkannella. Kun hän ei enää mitään kuulut, huokasi hän syvään. Ja kun hän nyt sai nähdä Daisyn, joka riensi sisään, levotonna tämän kauhean kohtauksen seurauksista, ojensi hän hänelle kätensä, pusersi häntä sydäntänsä vasten ja puhkesi itkemään.

VI.

Isän näkeminen tuntui antaneen uutta eloa Maudille. Hän pääsi jälleen voimihinsa, sai katoamaan sen kauhean surumielisyyden, joka kalvoi häntä, ja tuli uudestaan iloiseksi. Hän voi nousta ylös vuoteeltaan ja kävellä muutamia askeleita ikkunan luo saakka. Siinä vietti hän ihania hetkiä, miedon auringonvalon lämmössä, virvoittavain merituulahdusten hengessä ja iloiten reippaasta elämästä rannalla.

Joku toinen paitsi Stenio olisi voinut uskoa että lääkärit olivat erehtyneet ja että Maudilla vielä oli kylliksi elinvoimia voittaaksensa taudin. Mutta suuri, tarkkasilmäinen taiteilija käsitti varsin selvästi vaimonsa tilan.

Hän huomasi että odottamaton ilo elähytti häntä nyt ja sai hänet taistelemaan ruumiinsa kuihtumista vastaan. Mutta hän tiesi hyvin että taistelu ei kauan olisi voitollinen ja että Maud parka, keinotekoisien pöntejuuden kadottua, sortuisi haavoitetun linnun tavoin, joka on yrittänyt nousta ylös ilmaan.

Pakahtunein sydämmin hän katseli kuinka nuoruus riippui elämässä kiinni. Ja kun hän tiesi että häntä vielä elämässä pidättävä lanka oli hyvin heikko, kirosi hän aikaa, joka riensi niin nopeasti, päiviä, jotka kuuluivat niin pian ja ajatteli mielen-ahdistuksella huomispäivää, joka voi tuottaa onnettomuuden.

Lordi Mellivan oli, sanansa mukaan, matkustanut, mutta oli jättänyt Daisyn ja Harrietin. Ja näitten kahden naisen ainainen läsnäolo lisäsi Maudin henkistä hyvinvointia, joka oli jotakin niin uutta hänelle, että se näytti antavan hänelle terveyden jälleen.

Joka aamu saapui nuori tyttö opettajattarensa kanssa, ja ilonsäde valaisi heidän asumuksensa. Hän tuli, meni, liikkui sinne tänne, lauleli, keskeytti laulunsa syleilläkseen sisärtään ja levitti ympärilleen nuoruutensa ja viehättäväisyytensä sanomattoman sulon.

Maud katseli häntä ääneti ja kaikki hänen kärsimyksensä tuntuivat hänestä pahalta unelta. Mitään siitä, joka oli tehnyt hänen elämänsä katkeraksi, ei ollut totta. Hän oli tullut Stenion vaimoksi isänsä suostumuksella, hän ei ollut kos-

kaan lähtenyt kotimaastaan, ei koskaan hän ollut luopunut sisarestaan. Ja vaaleakiharainen enkeli ei ollut kuollut: hän syntyisi kohta.

Kun hän yht'äkkiä huomasi todellisuuden, ummisti hän silmänsä ollaksensa kadottamatta suoista harhailuansa ja hän mietti itseksensä: niin olisi pitänyt olla, niin on, ja se on onnellista.

Hän tunsi raskasmielistä iloa puhellessaan menneistä ajoista Harrietin ja Daisyn kanssa. Vähitellen, myötätuntoisuutta herättävänä kulkueena kulkivat hänen silmäinsä ohi kaikki kolmen vuoden kuluessa kadotetut ystävät. Ja tuntikausiksi hän vaipui kaukaisiin muistelmiin. Siten hän helpommin unohti nykyisyyden katkeruudet ja pelot, ja hän alkoi olla onnellinen.

Milloin Stenio huomasi rakkaan sairaansa noin iloiseksi, silloin poistui hän hiljaa, heitti teeskentelyn, pakollinen hymyily katosi hänen kasvoiltaan, hän riensi kauas, harhailen autioilla seuduin. Hän nousi korkean rannan äyräälle, istui harvalle ja kellervälle nurmelle, ympärillään taivaan ja meren ääretön avaruus. Ja niin hän vaipui synkkiin unelmiinsa.

Hän kuuli sydämissään raivoavan myrskyn riehunnan. Vähitellen hänen tuskansa muuttui soitannolliseen muotoon ja hänen luomavoimaisiin aivoihinsa tunkeutui epätoivoa ilmaisevia säveleitä. Kuunnellessaan näitä ääniä, joita hänen kärsimyksensä oli synnyttänyt, ja jotka sen ilmaisivat tavattoman ylevällä voimalla, hän tunsi sanomatonta tuskaa. Hän olisi tahtonut saada

mielikuvituksensa vaikenemaan. Mutta hänen turhaan tukahdutettu neronsa levitti siipensä ja kotkan tavoin, jolla on kynsissään läähättävä saalis, kuletti se häntä muassaan eikä hän voinut vastustaa.

Ja surumarsseja kaikui niin hänen mielesseen, kauhua herättäen kuin kuolonkellot, samassa surullisessa tahdissa kuin ruumissaaton astunta, täynnä huokauksia ja itkuja. Rantaäyrään juurella murtuivat aallot kallioita vastaan, muodostaen siten aina kuuluvan basso-äänen. Ja näitten mielikuvitusten valtaamana, Stenio istui liikumatonna aivan kuin paha henki olisi häntä valinnut. Hän kirosi soiton haltijaa, joka vastustamaton hänet otti valtoihinsa ja antoi hänen surulleen sen taiteen muodon, jolle hän oli uhrannut elämänsä.

Levollisina hetkinä hän katseli ääretöntä aaltojen pintaa, joka levisi niin kauas kuin silmä voi erottaa, sinisenä, syvänä, houkuttelevana. Ja hän ajatteli että noissa kylmissä aalloissa hän hetkeksi löytäisi unohdusta, lepoa, rauhaa. Mutta Maudin kalpeat kasvot, jotka haahmon tavoin hänelle ilmestyivät, muistuttivat häntä hänen velvollisuustensa, ja hiljalleen, allapäin ja surumielisenä hän läksi takasin kaupunkia kohti. Hän käveli katuja silmiänsä ylös nostamatta, ei vastannut tervehdyksiin, vältti joutavia kysymyksiä, ja tuli sairaan huoneeseen, otsa kirkkaana ja katse iloisena.

Tieto Marackzyn olosta Dieppessä oli nopeasti levinnyt. Jo kohta ensimmäisinä päivinä

saapui hänen luokseen lukuisasti vieraita. Ketään hän ei ottanut vastaan. Suuri taiteilija ei tahtonut tavata ketään. Mutta veden juoksun ja tuulen vihurin voipi helpommin ehkäistä kuin naisten uteliaisuuden.

Kuinka paljon joutavia puheita, valheita ja juorujuttuja olikaan sepitetty pitkinä päivinä tämän kylpypaikan Casinossa, aaltojen loiskiessa kehtolauluja laiskuudelle. Kilpa-ajoviikko oli vähäiseen Normandian merenlahdelmaan houkutellut sellaisia ihmisiä, joiden ainoana tehtävänä on huvittelemine. Mutta, totta puhuen, tämä huvitusten ylhäisö oli joutunut hiukan harhateille, sillä näet ei ollut hauskaa.

Viimeinen juorujuttu, kauniin espanjalaisen markiisittaren seikkailu juutalaisen pankkiirin kanssa, oli jo kulunut. Ei ollut pienintäkään uutista, millä kieliä teroittaa! Kylpypaikoissa voipi jokuolla sellaisesta ikävyydestä!

Oikeata innostusta herättikin sen tähden sisär Elisabeth, kun hän suojelijarouvain komiteassa lausui valituksensa siitä että Marackzy näytti olevan lujasti päättänyt olla julkisesti esiintymättä. Hänen mielikuvituksessaan, joka harrasti ainoastaan armeliaisuustyön menestymistä, olivat ne sanat, jotka hän oli kuullut siltä naiselta, jonka seurassa hän kerjasi Royal-hotellissa, samana päivänä kuin hän kohtasi Stenion, tehnyt tavattoman vaikutuksen. Siitä hetkestä mietti hän ainoastaan yhtä ainoata asiaa: saada suuri taiteilija soittamaan köyhäin merimieslasten hyväksi.

Ja kun hän hajamielisenä vielä kerran punnitsi niitä menestymisen toiveita, joita hän luuli itsellään olevan, lörpöttelivät suojeleja rouvat lakkaamatta, selittelivät Maudin seikkailuja, puhuivat lordi Mellivanista, linnasta Irlannissa, jonka nimeä he eivät edes tietäneet, suurentelivat nuoren tytön paon. Kuinka isä ratsain häntä oli takkaa ajanut ja miten hänen yhdessä Stenion kanssa oli täytynyt piiloutua metsiin. Ja niin nuo viehättävät juorunpuhujat kertoivat ja yhä uudestaan kertoivat kuolevan naisraukan vaiheita, niitä suurensivat, lisäilivät ja väärensivät — juorunpuhujat, jotka ennemmin olisivat voineet puhua pahaa itsestään kuin olla vaiti.

— On erhetyksiä, joita rakkaus ei sovi, lausui eräs noista naisista halveksivasti. Kuinka voipi antautua taiteilijan pois vietäväksi? . . .

Nuori, vaaleanverinen herttuatar, jolla oli kuuluisa nimi, lausui innokkaasti:

— Rakas ystäväni, te ette siis koskaan ole kuullutkaan Stenion ihmeteltävää soittoa? Älkää sen vuoksi puhuko noin kevytmielisesti rakkaudesta, jota hän voi herättää. Minä tunnen naisia, joille hän olisi voinut tehdä, mitä hän vaan olisi tahtonut . . .

— Hulluja!

— Yhtä arvoisia ne naiset olivat kuin me. Vastustamaton on taiteen vaikutus olentoihin sellaisiin kuin me, jotka olemme riippuvaisia hermoistamme . . . Aikamme merkillisimmät rakkauksenseikkailut ovat juuri soittotaiteilijain aikaan

saamat . . . Heillä on erityinen viehätysvoima . . . Kun ihmeteltävä Vignotimme pitkin partoineen istui pianon ääressä ja lauloi aarioita *Mefistofeleksestaan*, näin hänen ympärillään naisia, jotka olivat innostuneita, värvähteleviä, hurmaantuneita kuin linnut käärmeen vaikutuksesta . . . Ja Marackzyn laita on sitä paitsi ihan toinen: hän on nuori, kaunis, viehättävä, silmänsä säkenöivät kuin timantit . . . Meidän silmämme, korvamme, koko olentomme ovat hänen liittolaisinaan! . . . Marackzy? Alkäämme puhuko hänestä enempää! Koetkaamme vaan häntä saada soittamaan konsertissamme — sitten vasta puhukaa mitä teillä on hänestä sanottava.

— Mutta miten on meneteltävä?

— Ainoastaan hänen vaimonsa saisi hänet suostumaan . . . Mutta kuinka päästä hänen puheilensa? Hänen ovestansa ei kukaan pääse sisälle . . . Kenties au'aistaan se minulle? . . .

— Oi! herttuatar, teidän on ryhdyttävä asiaan, huusi sisär Elisabeth innokkaasti: me olisimme teille niin kiitolliset, orporaukkani ja minä!

Kaunis herttuatar kävi miettivän näköiseksi.

— Minä en ole nähnyt Marackzyä siitä saakka kun mieheni oli lähettiläänä Vienissä . . . Muistaako hän vielä minua? . . . Ja hänen vaimonsa? . . . No niin! minä koetan . . . Tapahtuuhan se köyhäin lasten hyväksi!

He alkoivat taas puhella hyväntekeväisyyslaitoksen asioista, sekoittaen puheesensa ja laskeihinsa pieniä juorujuttuja, jotka saivat synty-

mään naurua ja huudahduksia. Sill'aikaa orpolapsät leikkivät päivänpaisteessa pihalla, harmaitiin vaatteihin puettuina, musta nauha hihan ympärillä. Siinä oli pieniä ja isoja, kaikki aavan meren uhreja ja kaikki kohtalon määräämiä keran taittelemaan niitä aaltoja vastaan, jotka olivat saattaneet heidän nuoruutensa surulliseksi. He juoksentelivat suruttomina ja iloisina. Ja seinien takaa kohosivat laivain korkeat mastot ja ympäröivät heitä joka puolella aitauksen tavoin aivan kuin estääkseen heitä välttämästä kohtaloansa.

Eräänä iltana, kun Marackzy palasi tavanmukaiselta kävelyltään, kohtasi hän asumuksensa etehisessä naisen, joka odotti häntä. Huone oli pimeä: taiteilija tervehti ja aikoi poistua, mutta nainen nousi nopeasti paikaltaan, tuli kädet ojennettuina häntä kohden ja huudahti:

— Oi! hyvä herra Marackzy! ... Mitä! ... Ettekö tunne minua? ... Olisinko niin muuttunut? ...

Hänen ollessaan kahden vaiheella, lähtisikö pois epäkohteliaasti ennemmin kuin joutuisi tuon sanatulvan uhriksi, nainen tarttui hänen käsivarteensa, vei hänet ikkunan luo ja kysyi itsetyytyväisellä äänellä:

— Ja nyt, tarvitseeko minun mainita nimeni? Stenio hymyili väkinäisesti, kumarsi ja lausui:

— Antakaa anteeksi, herttuatar ... Olen jonkun aikaa ollut aivan kuin mielen häiriössä ...

Hän koetti uudestaan paeta, mutta herttuatar oli ryhtynyt taisteluun eikä aikonut päästää vi-

hollista väistymään. Hän istui penkille, pakoitti Marackzyn asettumaan viereensä ja lausui sääli-väisellä äänellä:

— Paljon on teillä suruja ollut, sitten kun viimeksi tapasimme toisemme..!. Uskokaa että olen valittanut kohtaloanne kaikesta sydämmestäni... Ei ainoakaan kärsimyksistänne voinut olla koskematta ihmettelijöihinne... Kuinka autioksi teidän poistumisenne on saattanut soitannollisen elämän... Kuinka teitä on kaivattu... Mutta onneksi teidän herttaisen vaimonne terveys on käynyt paremmaksi, niin on minulle kerrottu... Oi! miten viehättävä hän oli kaksi vuotta sitten Vienissä...! Ja miten rakastettava..!. Saisinko onnen tavata häntä...?

Väsyneenä tästä sanatulvasta vastasi Stenio matalalla äänellä että se oli mahdotonta: lääkäri on sen kieltänyt. Hän ei puhunut enempää odottaen että vieras lähtisi pois. Mutta herttuatar ei liikahdanut paikaltaan, huudahti vaan eri äänin:

— Kuinka ikävää! kuinka ikävää!

Ja hän katseli ympärilleen ja näytti etsivän pienintäkin ovenrakoa voidaksensa siitä pujahtaa sairaan huoneeseen.

— Mikä oli käyntinne tarkoitus? kysyi Stenio silloin tuskastuneena.

Kaunis herttuatar pani kätensä yhteen ja koettaen saada kasvojansa surullisen näköisiksi, hän lausui:

— Ah! rakas, suuri taiteilija..!. Löytyy niin paljon kurjuutta ja te olette niin mahtava!

Yksi ainoa teidän lausumanne sana riittäisi pelastamaan monta onnetonta . . . Käännymmekö turhaan teidän jalomielisen sydämenne puoleen? . . . Myöntykää tietämättä asiaa, josta on kysymys; ette sitä kadu ja me olemme teille suuresti kiittolliset! . . .

Marackzy ei enää kuullut sanaakaan; hän keskeytti puhujan, lausuen:

— Olette tulleet pyytämään että soittaisin jossakin konsertissa? Se on turhaa! en suostu . . .

— Orporaukkaan hyväksi . . .

— Jos tarvitsette rahaa suojateillenne, annan minä, sanoi hän kiihkoisesti; mutta älkää luulko että voisin soittaa, esiintyä julkisesti silloin kuin sydämisseni on kuolema! . . .

Hänen äänensä oli käynyt kovemmaksi ja vihan puna oli noussut hänen kasvoihinsa.

— Älkää koettakokaan, rouvani, hän lisäsi melkein tuimasti nähdessään että herttuatar aikoi tehdä uuden yrityksen . . . Ja, vetäen lakkaristaan lompakon, hän siitä otti setelirahoja, jotka hän antoi ylhäisen naisen käteen. Sitten tervehti hän häntä viehättävyydellä, josta entisten aikain Stenio hetkeksi tuli näkyviin, ja lausui vienosti:

— Minun on oltava teille kiittollinen.

Ja seuraten herttuatarta etehisen ovelle saakka, hän vielä siellä kumarsi kerran ja palasi sitten huoneihinsa.

Maud oli juuri asettunut levolle ja Daisy luki ääneensä vuoteen vieressä. Nähdessään puolisonsa, sairas nousi kyynäspäällcen, ja laskien

taaksepäin päätään, jota valkotukka nyt liian ras-
kaasti painoi, hän kuiskasi sairauden heikonta-
malla äänellä:

— Kenen kanssa puhuitte, Stenio? . . . Ja
mitä se koski?

— Ei mitään, rakas lapseni.

— Mutta luulin tunteneeni naisäänen?

— Oletteko mustasukkainen, Maud? lausui
suuri taiteilija teeskennellyllä iloisuudella.

— En, mutta olen utelias . . .

— No niin! huhu on levinnyt meidän olos-
tamme täällä, ja minulle tehtiin vanha, kiusallinen
pyyntö että soittaisin eräässä konsertissa . . .

— Onnettomain hyväksi epäilemättä, keske-
ytti, Maud.

— Juuri niin! Sehän aina on julkeain seli-
tys! sanoi Stenio katkerasti . . . Onnettomain hy-
väksi! Eivätkö muut ole onnettomia kuin köyhät?

Siihen viitattaessa, varjo laskeusi sairaan ot-
salle. Marackzy kohta maltoi mielensä ja lau-
sui levollisesti:

— Minä säälin suuresti kaikkea kurjuutta,
Maud . . . Olen antanut näille lapsille omassa ni-
messäni ja teidän . . .

— Ah! Lapsiako varten he pyysivät? . . .
lausui nuori vaimo erityisellä äänenpainolla.

Hän vaikenä, silmät tuijottavina ja kyyne-
lissä; sitten sanoi hän ihan hiljaa, aivan kuin hän
olisi puhunut itseksensä:

— Lapsiako varten! . . . Voi kuinka surullista
on nähdä niiden kärsivän! . . . Voisi antaa henkensä

säästääkseen tuskaa heiltä . . . Lasten kyyneleet tunkevat läpi äitein sydämmen . . . Onnellisia ne kuitenkin, jotka saavat pitää omansa ja voivat vielä nähdä niiden itkevän! . . . Oi! noita pieniä, suloisia, herttaisia, heikkoja olennoita . . . niin vähän ne kestävät . . . niin pian kuolevat! . . .

Vaisu valitus näin kuului hänen huuliltaan, ja hän käänsi pois päänsä, ettei hänen miehensä ja sisarensa näkisi että hän itki. Kun nämä tuskallisesti katselivat toisiansa, nousi hän istualleen ja, muoto muuttuneena, hän lausui vaivoin, melkein puoleksi tukahdutetulla äänellä:

— Stenio, jotakin on tehtävä näitten lasten hyväksi . . . Vielä enemmän kuin jo olette tehneet, ystäväni . . . Jos se on teille tuskallista, pyydän minä sitä sen rakkaan pienokaisen nimessä, jonka olemme kadottaneet . . . Minä luulen että hän nähdesään hyvyystemme kärsiviä lapsia kohtaan, siitä iloitsee taivaassa . . .

Hän vaipui äkkiä takasin pää-alukselle ja puhkesi kyyneleihin.

— Maud!

Stenio ja Daisy olivat kauhistuneina ottaneet hänet syliinsä, peläten hänen kuolevan.

— Minä noudatan tahtoanne, Marackzy huusi . . . Teen kaikki, kaikki, että olisitte tyytyväinen . . . Taivaan nimessä, rauhoittukaa! . . . Onko jotakin, jota en voisi, jos te minulta sitä pyydätte? . . . Ja se on oleva niin helppoa! Vastemmie-lisyyteni, väsymykseni, ne kyllä voitan . . . Eivät ne mitään merkitse . . .

Kolea yskä vapisutti Maudin koko ruumista ja sai punan nousemaan hänen poskillensa. Tyynnyttyään, hän tarttui Stenion käteen ja lausui hetken kuluttua:

— Kiitos!

Siinä hän lepäsi liikkumatonna, uneksien. Sitten lausui hän kuumeentapaisella kiihkolla:

— Katsohan, en minä tahdo, että sinä soitat ainoastaan noitten lasten hyväksi... myöskin minulle on sinun soitettava... On niin kauan siitä kuin sinua olen kuullut... Oi! minä tiedän hyvin, mitä vastaat: soitan ainoastaan sinulle, pyydän sinua tähän juhlaan, jota niin monet ruhtinaat vuosikauden ovat turhaan toivoneet...

Hän seisautui hengittääkseen. Sitten hän puhui yhä suuremmalla innolla:

— Mutta näin en tahdo kuulla sinua. Ei, vaan taputusten ja hyvä-huutojen keskellä, niinkuin sinä iltana, jolloin sinut ensi kerran näin... Se muistuttaa mieleeni elämäni ihanaa aikaa: sitä, jolloin olin täynnä voimaa ja toiveita, jolloin kaikki minulle hymyili...

Uusi taudinkohtaus keskeytti hänen puheensa ja tuska kuvautui hänen kasvoillaan.

Stenio oli tullut vielä lähemmäksi häntä ja lausui, nuoren vaimon laihtunut käsi omassansa:

— Älä puhu enempää, enkelini, sitä rukoulen. Sinä väsyvät itsesi... Teen niinkuin toivot. Olen ylen onnellinen, jos ponnistusteni avulla voin antaa sinulle hetken huvituksen.

Maud nyökkäsi päällään, enkelin hymyily oli hänen huulillaan ja loisti hänen silmistään. Ja, Stenion käsi omassaan, hän näytti nukahtaneen.

VII.

Kaikki Dieppen soitonharrastajat ja uteliaat olivat koolla *Lämpimän kylpyjen* konserttisalissa. Oli hirveän kuuma, ja naiset vaaleissa puvuissa, kukkia hiuksissaan kuin tansseihin mennessä, heiluttivat viuhkojaan, jotka lamppujen valaisemine kirjavine värineen olivat siipiä heiluttavain suurten perhosten näköisiä.

Pieni herttuatar, jolle yleensä annettiin kunnia Marackzyn myöntymisestä ja joka istui ensi rivillä eräässä ryhmässä, oli ottanut johtajan muodon päällensä, jakoi käskyjä marsalkeille ja puheli ja selitteli kauas kuuluvain äänin.

Kaksi päivää sitten oli Maud muutettu niihin huoneisiin, jotka olivat hänen sisarellaan *Lämpimän kylpyjen* hotellissa. Oli jotakin oikein ihmeellistä: odottaessaan sitä voittoa ja menestystä, jonka Stenio oli saavuttava, hän näytti saavan uusia voimia. Lääkärit melkein uskalsivat puhua parantumisen mahdollisuudesta. Juuri samana päivänä oli hän koettanut käydä muutamia askeleita kamarissaan. Nyt hän lepäsi estraadin takana odotushuoneen sohvalla ja elähyttäen mies-

tänsä näkymättömän läsnäolonsa kautta, hän toteutti unelmansa olla läsnä hänen voitossaan.

Sillä verraton oli se voitto, jonka suuri taiteilija saavutti. Siitä hetkestä, jolloin hän synkänä ja kalpeana oli astunut yleisön eteen ja pannut ihmeellisen viulunsa kielet väräjämään, oli hänen kuulijainsa ihastus kasvamistaan kasvanut. Yleisön ihmetyksen kuiske kulki hekumallisena väristyksenä, ja joka kappaleen lopulla vallitsi hurja ihastus.

Stenio ei ollut koskaan soittanut sellaisella intohimolla, sellaisella kuumeentapaisella kiihkolla. Yli-inhimillinen voima vei häntä mukanaan: hän näytti olevan haltioissaan. Ja, unoh taen koko ympäristönsä, hän seurasi soiton haltijaa, joka tempasi hänet mukansa huimaavaan pyörteeseen. Hänen kasvonsa olivat samalla kertaa jalot ja peloittavat. Jonkinlainen ylevä mieltömyys varjosti hänen silmiään. Ei hän nähnyt eikä kuullut enää, hän soitti, hurjasti nauraen milloin hän soitossaan ilmaisi iloa ja tyytyväisyyttä tah i itkien tosi kyneleitä kun hän viulunsa kielillä kertoi tuskaa ja epätoivoa.

Silmät häneen jonkinlaisen ylikuonnollisen vetovoiman kiinnittäminä, täynnä tuskansekaista ihmettelyä, hänen kuulijansa seurasivat hänen luomisvoimansa pelottavaa kohonemista. Hänen paljastetussa sydämissään he näkivät hänen surunsa, arvasivat hänen katkerat koettelemuksensa ja käsittivät että suloiset tah i katkerat säveleet, jotka kaikuivat heidän korviinsa, joko kuvasivat

hänen entisiä ilojaan tahi tulevaisuudessa uhkaavan onnettomuuden pelkoa. Joutuneena suoranaiseen yhteyteen tämän mahtavan taiteilijaluonteen kanssa, he tunsivat kaikki hänen tunteensa, eikä heidän mielenliikutuksensa koskaan vielä ollut niin suuri.

Maud oli yksinään sisärensä kanssa hänen varallaan pidetyssä huoneessa. Ensimmäiset säveleet olivat vähällä saada hänet tukehtumaan. Hänen hermonsä tulivat jännitykseen, hänen henkimisensä kävi raskaaksi, ja Daisy pelästyi. Mutta vähitellen tämä tuskallinen mielenliikutus asettui ja suloinen rauhallisuus valtasi nuoren vaimon aivan kuin jos hän uiskennellen noissa sävelvirroissa, olisi löytänyt lepoa ja virkistystä. Hän voi nyt nauttia tästä ihmeellisestä taidevoimasta, jota kyllä tuhannet kuulivat, mutta joka todellisuudessa vaan yksin häntä varten oli aijottu.

Stenion esille loihtimina kolme kulunutta vuotta kangastuksen tavoin jälleen tuli hänen sielunsa silmäin eteen. Jokainen sävel, jonka hän soitti, merkitsi Maudille jonkun kohdan hänen omasta elämästään.

Hän oli taas kuningattaren hovissa, silloin kun hän näki Stenion ensi kerran.

Sitten, vanhan Grosvenor kadun varrella olevan puutarhan puistossa, jossa Stenio, kauniina kevättiltoina käyskenteli hänen kanssaan. Siellä hän Stenio ensi kerran uskalsi tunnustaa hänelle rakkautensa. Hän oli vielä tuntevinaan kukkivan sireenipuun hajun, jonka oksat nojautuivat

heitä kohden. Daisy oli tullut sinne juosten, ja, sillä kertaa, oli tunnustus jäänyt vastauksetta.

Oi! suloisia, tuttavallisia hetkiä, kun Stenio soitti ainoastaan lordi Mellivanille, pienessä salon-gissa ja kun hän säästi häntä pianolla! Miten hänen soittonsa hänet lumosi! Hän kuvitteli että Stenio vei hänet mukanaan tulisen, hengästyneen hevosen selässä.

Ja vihdoin vanha Irlannin linna satavuotisine metsineen. Stenio ilmestyi, eikä hän voinut olla häntä seuraamatta. Kuinka tuskallisia ja iloisia vuosia: täynnä rakkautta, omantunnon vaivoja, nöyryymistä ja ylpeyttä. Kuinka kernaasti olisi-kaan hän uhrannut rakastetun, kadehtitun, lemmityn vaimon ilot yhdestä ainoasta anteeksiannon sanasta, jonka isä olisi lausunut! Ja kuitenkin, mikä ilonhurmaus viime aikoina! Ruhtinaat ja hallitsijat lausuivat hänelle miellyttäviä sanoja. Ja keskellä valoa ja kukkia, taputusten paukkinassa soi loihtuviulu, pakoittaen väkijoukot polvilleen ihastuksesta.

Mutta, oi! vielä kerran näyttämö muuttui, ja kaikki musteni: Kehtoon kuoli kalpea lapsiraukka, hellästä hoidosta, rukouksista kyynelistä huolimatta. Hän nojautui häntä kohden, koetti elähyttää häntä omalla hengellään! Turha vaiva! . . . Hellittelevissä käsissä, jotka koittivat sitä lämmit-tää, pienokaisparka kalpeni ja kylmeni yhä enem-män. Ja kaikki oli loppunut! . . .

Yhtäkkiä hänen mielestään kaikki kirkastui, ja tähtitaivaalta, taivaallisten äänien laulaessa,

näki hän rakkaan lapsensa, hymyilevän ja, uudesta syntyneenä, ojentavan hänelle käsiänsä. Hän huusi hänen nimeänsä. Hänen tarvitsi vaan kerran yrittää irtautuakseen maasta, ja seurata häntä. Ja vastustamaton voima pidatti kuitenkin häntä. Etäällä kuului Stenion viulun suloinen ja valittava ääni. Hänkin puhui ja lausui: Tahdotko siis jättää minut? Odota että minä tulen mukasi autuaitten maahan, jossa ei enää kärsitä, jossa ei itketä, jossa rakastetaan ijankaikkisesti! Ja, häilyen lapsensa ja miehensä rakkauden välillä, Maud taisteli kuolettavan tuskallista taistelua. Hänen tuskansa tunne oli niin voimakas, että hän huudahti. Hän heräsi unestaan, näki sisärensä vieressään, ja hengästyneenä kuin haaksirikkoinen hän tarttui hänen käteensä.

— Oi Jumalani! Maud! lausui nuori tyttö, kuinka sinä olet kalpea! Sinä kärsit hirveitä tuskia?

— En! mutta minä tunnen että minun täytyy jättää teidät... Juuri äsken minä näin rakkaan pienokaiseni, joka viittasi minua seuraamaan... Hetki on tullut! Stenio itse sen aavistaa: kuule mitä hän soittaa!...

Se oli Joutsenlaulu, surullisine sävelmiineen, hautajaissoittoineen ja surumarssin kumisevin askelin kirkon kaikuvalla käytävällä. Ja, kesken kuolonkamppausta, Maud'ia vielä viehätti sen nero, jota hän rakasti, ja hän kuunteli intoisesti noita kamaloita ääniä, jotka ilmoittivat hänelle hänen omia hautajaisiaan. Hän eli vaan

kuullaksensa häntä. Ja ihmetteleminen viivytti kuolon tuloa.

— Tahdotko että kutsun hänet tänne? sanoi Daisy kauhistuneena.

Mutta Maud kokosi viimeiset voimansa olakseen kadottamatta ainoatakaan tämän ihmeellisen soiton ääntä ja lausui:

— En! anna minun vielä kuulla! . . .

Hänen silmistään loisti yliluonnollinen valo, kun hän aivan hiljaa kuiskasi:

— Oi! jos saisin kuolla häntä kuunnellekseni!

— Maud! rakas Maud! . . .

Kuoleva nojautui sisärensä olkapäätä vasten ja kalmankalpeana, jäbmettynein katsein, hän lausui muuttuneella äänellä:

— Oi! kuinka tuskallista on jättää hänet! Kuinka minä häntä rakastan ja kuinka hän tulee kärsimään! . . .

Daisy astui askeleen ovea kohti, mutta Maud väsyneellä kädellään pidätti häntä. Myrskyisiä mieltymyksen huutoja kuului salista. Hyvä-huudot ja taputukset vyöryivät ukkosen tavoin, ja yli metelin kuului yksi nimi, tuhannesti kerrottuna, valtavana ja mahtavana: Marackzy!

Maudin silmät loistivat. Ylpeä hymyily valaisi hänen kasvonsa. Hän nousi istualleen yliluonnollisella ponnistuksella, ja ojensi kätensä Steniolle, joka astui huoneeseen, laakeriseppeleillä ja kukkaisvihkoilla lastattuna. Hän pani kukat nuoren vaimon vuoteelle, niin että Maud aivan peittyi tuoksuaviin kukkiin, ja laskeutuen polvilleen

näytti hän tarjoavan hänelle uhrina kaiken kunniansa.

Maud voi laskea kätensä hänen vielä loistavalle otsalleen. Hän kumartui sitä suudellakseen. Stenio kuuli että hän kuiskasi sanat: Olen onnellinen! Hän tunsi vienon hengähdyksen kasvoillaan. Hän huudahti, ja se huuto sekaantui hänen ihmettelijäinsä yhtäjaksoisiin taputuksiin.

Woiton riemastuksessa, kesken suuren taiteilijan ihmettelemistä, Maud veti viimeisen hengähdyksensä.

VIII.

Kaksi päivää sen jälkeen, kello neljän ajoissa, lordi Mellivanin laiva läksi satamasta ulapalle lippu puolitangossa ja perä mustilla suruharsoilla verhottuna. Salongissa, jossa Stenio oli sitoutunut jättämään Maudin kuolleena isälle, jolta hän hänet oli ottanut elävänä, Daisy ja Harriet itkivät kynttiläin ympäröimän ja kukilla peitetyn arkun vieressä.

Laiva kulki hitaasti, aivan kuin jos se vastenmielisesti olisi kuljettanut surullista taakkaansa. Kannella oli miehistö liikkumatonna ja ääneti. Rannalle kokoontunut utelias ihmisjoukko paljasti päänsä, kun laiva kulki ohi. Meri oli peilikirkas. Olisi voinut sanoa että se itse oli tehnyt itsensä noin miedoksi voidaksensa sitä hempeimmin tuudittaa Maudin viimeistä unta.

Samalla kuin laiva kulki ohi aallonmurtajan, näkyi vene sen takana ja siinä, aivan laivan vanavedessä, ohjasi se kulkuansa aukealle. Kaksi miestä ainoastaan siinä oli: kalastaja, joka souti rivakasti, sillä ei vähinkään tuulenhenki pullistanut purjetta, ja kokonaan mustiin vaatteihin pukeutunut matkustaja kokassa, pää kättä vasten nojautuneena. Salaperäisen hyminä heti lensi kautta majakan juurelle kokoontuneen väkijoukon, muudan nimi kulki suusta suuhun: „Marackzy!“ Ja uudestaan, aivan kuin toiselle vanajalle, paljastuivat kaikki päät.

Stenio ei näyttänyt näkevän eikä kuulevan. Hänen ympäristönsä ei ollut hänelle enää olemassa. Hänen silmänsä olivat kiintyneinä laivaan, joka vei mukansa kaiken sen mitä hän oli rakastanut maailmassa. Ja uskollisesti, vastustamattoman voiman valtaamana, hän seurasi, tietämättä, mihin vene vei, aivan kuin jos näkymätön side olisi yhdistänyt hänet tuohon synkkään laivaan, jonka jokainen propellinlyömä särki hänen sydämmensä.

Vähitellen kävi laivan ja veneen väli yhä suuremmaksi. Ison merilinnun tavoin, joka on levittänyt siipensä ja hiljalleen hivelee aaltoja, alkoi laiva edetä. Silloin Marackzy nousi istuimeltaan pähdäksensä paremmin, ja seisoallaan, kirkas taivaanranta taustanansa, hän oli siinä viulu kädessään.

Paljain päin, auringon valossa, ympärillään ulappa ääretön, hän alkoi soittaa, aivan kuin

hän olisi luullut että vainaja vielä voi kuulla häntä. Ilma oli niin tyyni että rannalta saattoi ihan selvästi kuulla hänen soittoaan. Ja kuni rukouksena Joutsenlaulu kulki aalloilla ja kohosi kohti taivasta.

Tämä hyvästijättö maailmalle ei koskaan ollut kaikunut niin surullisesti. Ei se ollut viulu enää, joka itki, vaan se oli Stenion oma sydän. Hänen surunsa, hänen epätoivonsa, hänen nyyhkytyksensä, jotka hänessä riehuivat, kaikuivat ilmoille sydäntäsärkevin sävelin. Ja hajanaisin joukoin kiertelivät kalalokit hänen ympärillään, joka sinervällä merenselällä lauleli niin valittavasti kuin hekin myrskyn riehuessa.

Laiva yhä enensi vauhtiansa eikä siitä nyt enää näkynyt kuin savu etäältä. Kalastaja sousti kaikin voimin, hajamielisenä kuunnellen soittoa. Rannalta katsojille näytti vene vähäiseltä mustalta pilkulta. Silmät kiinnitettyinä siihen kohtaan, johon laiva katosi katoamistaan, Stenio yhä soitti. Yht'äkkiä kevyt varjomainen savu hävisi, ja kaikki oli kadonnut.

Viulun ääni kuoli surullisesti kuni nyyhkytyksiin ja autiossa hiljaisuudessa kuului ainoastaan airojen tasainen loiske.

Hämmästyneenä käänsi kalastaja päänsä. Veneen kokka oli tyhjä eikä laineissakaan ketään näkynyt. Kauhistuksissaan rupesi mies kovalla äänellä apua huutamaan. Hänelle ei kukaan vastannut. Silloin kääntyi hän hiljalleen soutamaan rantaa kohden.

Stenion ruumista ei koskaan löytenyt. Arvattavasti joku ystävällinen aalto oli kantanut jalon soittajan sinerviin luoliin, joitten kynnyksellä laineitten tyrsky vaikenee ja joissa vedenneidot meren syvyydessä laulavat ijankaikkista autuutta.

